

Pet, 28-11-2025, 20:08:17

Lektori o sebi i drugi o njima (2.)

Objavljeno: 03. rujna 2025.

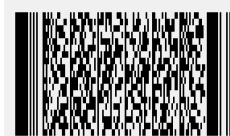
HR kalendar

- 28. studenoga 1852. rođen Nikola Mašić
28. studenoga 1867. rođen fra Radoslav Glavaš
28. studenoga 1920. izborni dan za Ustavotvornu skupštinu
28. studenoga 1941. rođen Željko Sabol
28. studenoga 1949. umro Emilij Laszowski
28. studenoga 1977. umro Krsto Špoljar
28. studenoga 1991. – ratna zbiljanja
29. studenoga 1714. umro Jerolim Kavanjin

Potpora

Svoju članarinu ili potporu za Portal HKV-a možete uplatiti i skeniranjem koda.

Otvorite svoje mobilno bankarstvo i skenirajte kod. Unesite željeni novčani iznos. U opisu plaćanja navedite je li riječ o članarini ili donaciji za Portal HKV-a.

Komentirajte

Telefon

Radi dogovora o prilozima, Portal je moguće kontaktirati putem Davora Dijanovića, radnim danom od 17 do 19 sati na broj +385-95-909-7746.

AKT

AKT d.o.o. knjigovodstvo i porezne usluge
01/370-8106
akt@zg.t-com.hr
Sokolska 37 Zagreb
S HKV-om OD POČETKA!

Comment input field with 2 komentara

Između „mrzim lektore“ i „sve će to lektor“

Kakav je o lektorima dojam u javnosti i među onima koji (ne) trebaju njihove usluge? Jesu li lektori zločesti čitači ili dobri duhovi teksta? Jesu li čitači ili čistači tekstova? Možda jezična policija koja vrebava svaku pogriješku? Kakav je odnos prema lekturi, ali i prema hrvatskomu (standardnomu) jeziku? Što o tom kažu lektori? Pokušajmo doznati.

Krajnosti iz stvarnosti

Kad je namršteni autor već pri upoznavanju izgovorio rečenicu: „Mrzim lektore!“, lektorica je samo kratko odvrtila: „Mrziti je jaka riječ.“ Trebala se, razmišljajući, zapravo odmah zabrinuti kakva će joj biti suradnja s osobom koja tako olako izgovara teške riječi o nekom s kim se prvi put susreće, no ona se umjesto toga pokušavala sjetiti je li i za jedno zanimanje ikad čula jednako okrutnu okrivnu izjavu. Jest, čula je to za političare, poslije joj je palo na pamet, ali nije ju baš utješilo. Događaj je stvaran, no imena ne ćemo spominjati jer nam taj autor može poslužiti kao krajnji primjer onih koji, eto, moraju surađivati s lektorima, ali bi bili najsretniji kad im lektor ne bi ni dotaknuo tekst. Možda pa to imaju razloge (loša iskustva s prijašnjim lektorima, mišljenje da im je tekst već savršeno jezično uređen...), a možda je jednostavno riječ o neutemeljenoj strahu.

Na drugom su kraju oni koji vrlo rado predaju posve nepripremljene tekstove, uvjereni da će lektor od bilo kakva leksičkoga, sintaktičkoga i logičkoga besmisla znati prirediti pravo remek-djelce. Takvi preskoče sve jezične i druge alate koji bi im mogli pomoći, a i urednika ili bilo kojega drugoga dobronamjernika koji bi im mogao dati objektivnu ocjenu o tom što (ni)su napisali. „Sve će to lektor.“

Između tih krajnosti otkriva se ipak širok prostor uobičajene suradnje raznih autora, prevoditelja, urednika, recenzenata, nakladnika i lektora; prostor u kojem uglavnom svatko među njima zna koji dio posla treba obaviti i pritom shvaća da su mu drugi nužni i vrijedni pomoćnici, a ne neprijatelji. Nisu, naravno, uvijek svi jednako dorasli izazovu, rokovi su nesmiljeni, stres raste, koncentracija pada, događaju se (sitni) propusti, nastaju (ne)zgrade koje katkad ulaze u legende, no sve je to sastavni dio bilo kojega posla.

I. Blažević: Neki misle da su sve dobro napravili

Ivan Blažević lektor je u Glasu Koncila, u kojem se, uz brojna druga izdanja vjerskoga sadržaja, izdaje i istoimeno katolički tjednik Glas Koncila. U odnosu s autorima, kaže nam GK-ov lektor, u posljednje vrijeme ima samo dobra iskustva. Stekli su povjerenje u njega pa je suradnja izvrsna.

„Vjerojatno to dolazi s godinama. Autori cijene iskustvo. I komunikacija je važna: dogovor prije, a i tijekom lekture. Ako je u tekstu nešto nejasno, dogovorim se s autorom o ispravku. Kad sam bio mlađi, autor teksta znao mi je reći: 'Pa što je tu nejasno?!' On je znao što je htio napisati, ali se nije mogao staviti u ulogu čitatelja koji ne zna sve što zna taj autor, što nigdje nije spomenuto, nego autor to podrazumijeva“, kaže Blažević i ujedno potvrđuje ono što su nam govorili i drugi: savjestan lektor ne će samo ispraviti pogriješke, nego će i upozoriti na ono što je u tekstu nerazumljivo ili što nedostaje.

S autorima diplomskih radova, prevoditeljima i autorima stručnih i publicističkih radova iskustva su mu drukčija nego u Glasu Koncila.

„Najviše sam problema imao s prevoditeljima. Ponekad je prijevod bio na razini prijevoda umjetne inteligencije. Najčešće je to slučaj kad je riječ o nekom projektu financiranu iz fondova Europske unije. Prevoditelji to površno odrade, a lektor se nađe na sto muka jer treba urediti tekst da on nešto znači, da je razumljiv. Kod loših prijevoda najviše je problema u sintaksi jer se ne prevodi u duhu hrvatskoga jezika, nego ostaju sintaktička obilježja jezika s kojega se prevodi, najčešće engleskoga. Često se i sintagme prevode doslovno, a nemaju konotaciju koju imaju u drugom jeziku“, naznačuje Blažević zamke o kojima ćemo opširnije pisati u jednom od sljedećih tekstova.

Pretraži hkv.hr

Search bar with Google logo and magnifying glass icon

Kontakti

KONTAKTI
Telefon Tajništva +385 (0)91/728-7044
Elektronička pošta Tajništva tajnistvo@hkv.hr

Elektronička pošta Uredništva urednistvo@hkv.hr

Snajženje

Svi članci na Portalu su smješteni ovisno o sadržaju po rubrikama. Njima se pristupa preko glavnoga izbornika na [vrhu stranice](#). Ako se članci ne mogu tako naći, i tekst i slike na Portalu mogu se pretraživati i preko [Googlea](#) uz upit (upit treba upisati bez navodnika): „traženi pojam site:hkv.hr“.

Administriranje

Odjava

„Problem je i što neki misle da su sve dobro napravili pa to lektor sa [Kultura](#) a brzinu proči. Šalju tekstove na lekturu u posljednji čas i pritišću lektore rokovima, a savjestan lektor vlaš čitati tekst. Često je riječ o tekstovima objavljenim na internetskim portalima koji se žele ukoričiti. Tekstovi su već čitani i nitko se nije žalio na nerazumljivost pa se autor pita otkud sad toliko pogrešaka“, kaže lektor Blažević.

R. Ćurković: Hrvatski standardni jezik nema status koji zasluđuje

Nesvakidašnju zgodu s nama je podijelio lektor Rudolf Ćurković. Iako se lektorom bavi cijeli radni vijek, a intenzivno posljednjih desetak godina, i njega je iznenadio događaj koji nam ispriopovijedao.

„Jedna me je briljantna autorica nazvala nakon što joj je urednik vratio ispravljen tekst i pitala zašto sam ispravljao ono što je ona napisala. Rekao sam da sam lektor hrvatskoga jezika i da primam honorar za lekturu časopisa. Pripomenuo sam kako je u njezinu tekstu bilo dosta srbizama i sintakse srpskoga jezika i kako je to bilo potrebno ispraviti, a ona je rekla da vratim sve kako je bilo. 'Znači, Vi želite da Vaš znanstveni članak bude napisan srpsko-hrvatskim jezikom?' 'Da, baš tim', odgovorila je.“

Takav je zahtjev, naravno, posve nerazuman, no Ćurković ističe da i inače mnogo autora ima djelomično pogrešnu sliku o lektorima, ali i o hrvatskom standardnom jeziku.

„Autori misle da će njihov tekst izgubiti na autentičnosti, estetskoj snazi, na razumljivosti, čitatelji će ga teže prihvatiti ako se prihvate sve lektorske intervencije... Većina piše nekom mješavinom standardnoga i drugih oblika hrvatskoga jezika, i ono što je u njihovu tekstu izvan standarda, misle da baš to određuje snagu njihova djela. Budimo iskreni: novac nakladniku donose autori, pisci... i on će uvijek stati na njihovu stranu. To je tako. Nakladnik bi trebao i sam imati svijest o značenju hrvatskoga standardnoga jezika ili vjerovati lektoru“, objašnjava Ćurković.

Upitali smo ga može li navesti razloge takva odnosa prema hrvatskomu standardnom jeziku. „Nedefinirana jezična situacija glavni je problem neprihvatanja hrvatskoga standardnoga jezika“, odgovara, a zatim postavlja opravdana pitanja, posvjedočujući nam da ona ne zbuduju samo lektore: „Koja norma, koji priručnici, koji savjetnici?“ Dodaje, međutim, da postoji i niz drugih čimbenika zbog kojih hrvatski standardni jezik, prema njegovu mišljenju, nema status koji zasluđuje, a trebao bi se, ističe, bez pogovora rabiti u službenoj i javnoj komunikaciji.

„Najveća je odgovornost na medijima: TV-u, novinama, portalima, elektroničkim materijalima...“, smatra Ćurković, „jer su oni široko rasprostranjeni i dostupni najvećemu broju ljudi u odnosu na ostale koji prenose informacije“.

„Tko u javnom prostoru govori odnjegovanim hrvatskim standardnim jezikom? Tko? Medijski je jezik nalegao na hrvatski standardni jezik, ali i na naše živote. Teško je prepoznati ljulj među žitom. Medijski jezik nije samo jezik koji nije hrvatski standardni jezik nego je to i jezik kojim se laže. Čini li se tvrdnja da se medijskim jezikom prenose laži pretjeranom, ne može se ne vidjeti kako se tim jezikom osakađuje duhovno-emosivna sastavnica hrvatskoga jezika, a, kako sam rekao, upitna je i informacijska funkcija“, ističe sugovornik.

Kad smo već otvorili veliko pitanje o položaju hrvatskoga standardnoga jezika, a ono je neizbježno razmatramo li odnos prema lektorima i lekturi, upitali smo lektora Ćurkovića gdje vidi izvorište problema koje opisuje i mogu li se njihovi prvi tragovi prepoznati već u školskom sustavu. Razgovor je obuhvatio i (porazne) rezultate državne mature i pitanje odgovornosti. U kojoj mjeri na takve ishode utječu udžbenici i priručnici, a u kojoj nastavnici i sami učenici?

„Rezultati na esejskom pitanju na maturi za neke su porazni, za neke i nisu, nego realna slika stanja. Kao da realna slika stanja ne može biti porazna! Mogu se postići i lošiji rezultati na esejskom pitanju na maturi, to je realna slika, ali je jako porazna. Bilo bi zanimljivo ispitati koliko se profesora u srednjim školama bavi pisanjem: recenzija, osvrta, pogovora... novinskih članaka, reportaža... Uvjeren sam – samo mali broj. Kako se onda može uspješno podučavati nekoga u tome? Kao biti profesorom kuharstva, a ne znati spraviti ukusan ručak, ne samo od izabranih namirnica nego i od onih koje su nam donesene. Kakva je pismenost učiteljica? Kakva je općenito pismenost ljudi koji rade u obrazovanju? I tu je jedan od problema. Velik“, smatra lektor Ćurković.

„Ovladavanje hrvatskim standardnim jezikom nikad ne završava“, opominje naš sugovornik, ne izostavljajući ni lektore, a kao primjer navodi da je u posljednjem broju časopisa *Jezič* objavljeno njegovo pitanje uredništvu u svezi s biblijskom rečenicom „Dosta je svakom danu zla njegovog“, a treba biti, kaže, „Dosta je svakom danu zla svoga“.

Dosta je i lektorima muke današnje pa zaključujemo razgovor.

Irena Šupuković
(*nastavlja se*)

Tekst je dio niza „Lektori o sebi i drugi o njima“, a na Portalu HKV-a objavljen je u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti u 2025. godini Agencije za elektroničke medije. Prenosjenje sadržaja dopušteno je uz objavu izvora i autoričina imena.

Povezano

- Lektori o sebi i drugi o njima (1.)
- Lektori o sebi i drugi o njima (3.)
- Lektori o sebi i drugi o njima (4.)
- Lektori o sebi i drugi o njima (5.)
- Lektori o sebi i drugi o njima (6.)
- Lektori o sebi i drugi o njima (7.)
- Lektori o sebi i drugi o njima (8.)
- Lektori o sebi i drugi o njima (9.)